

Hald, SMS 913A.

Gennemsyn af makrofossilprøverne

Peter Steen Henriksen

Hald, SMS 913A. Gennemsyn af makrofossilprøverne.

Peter Steen Henriksen, Nationalmuseet, Danmarks Oldtid/Naturvidenskab

Baggrund:

Forud for plantning af læhegn foretog Skive Museum i 2005 en udgravning i en formodet overpløjet høj fra vikingetiden. Der fremkom ingen højfyld, spor efter tidligere udgravninger eller andre grave fra vikingetiden, idet der var tale om en naturlig terrænhævning. I undergrunden fremkom derimod gruber fra yngre bronzealder. De indeholdt en stor mængde skaller, rester efter metalfremstilling i form af støbeforme og digelfragmenter, skår, flint dyreknogler og makrofossiler.

Ved udgravningen blev der udtaget 33 jordprøver til makrofossilanalyser fra anlæg 1, et grubekompleks af to nedgravninger, ca. 4,1 x 3 m i fladen og op til 1,1 m dyb, indeholdende et stort antal opfyldslag. Disse prøver er efterfølgende blevet floteret på Arkæologisk afdeling i Højslev. Alle prøverne er blevet gennemset under stereolup på Nationalmuseet, Danmarks Oldtid/Naturvidenskab, med henblik på at vurdere om prøverne er egnede til en nærmere arkæobotanisk analyse.

Resultaterne af gennemsynet:

Resultatet af gennemsynet ses i bilag 1. En del af prøverne indeholder et meget stort antal kornkerner og frø fra markkruddt, og har karakter af udsmid fra tærskning og rensning af korn eller fra husholdning. Kornet domineres af Nøgen Byg og Emmer, men der forekommer også Spelt og Alm. Hvede.

Prøverne indeholder så mange makrofossiler, at en nærmere analyse bør foretages, gerne i kombination med en analyse af trækul, dyre- og fiskeknogler samt muslinge- og snegleskaller.

Prøver til AMS:

Der er udtaget kornkerner til AMS-datering fra to prøver; x 42 & x 64 (se bilag 1).

Resultatet af gennemsyn af prøver fra SMS 913A

Bilag 1

I tabellen er der anvendt følgende forkortelser: x – enkelte, xx – få, xxx – en del, xxxx – mange, xxxxx – dominerende.

Afgrøder:

H. - Hordeum (Byg), **H.v.n.** – Hordeum vulgare var. nudum (Nøgen Sekstradet Byg), **T.** – Triticum (Hvede), **T.ae.** – Triticum aestivum (Alm. Hvede), **T.d.** – Triticum dicoccum (Emmer), **T.s.** – Triticum spelta (Spelt).

Markkruddt/andet ukrudt:

Pers. – Persicaria maculata/lapathifolium (Fersken/Bleg Pileurt), **Ch.** – Chenopodium (Gåsefod), **Ch.a.** – Chenopodium album (Hvidmelet Gåsefod), **Sp.** – Spergula arvensis (Spergel), **R.a.** – Rumex acetosella (Rødknæ), **Polyg.** – Polygonum aviculare (Vej-Pileurt), **Fallopia** – Fallopia convolvulus (Snerle-Pileurt), **Pil.** – Plantago lanceolata (Lancet-Vejbred).

Andet:

rr – recente rødder.

Anlæg	Afgrøder	Aksled	Markkruddt	Andre frø	Trækul, mm.	Andet	Vol. ml.
41	1 H + 1 T d/s		x Pers.		xxxxx 0-20	rr	250
42	xxx H.v.n. + xx T.d.		xxx Pers.+Ch.a.+ Sp., x Polyg. + Fallopia	x Carex	xxxxx 0-20	1 T.d. udtaget til AMS	500
49	xxx H.v.n. + xx T.d.		xxxxx Pers.+Ch.a.+ Sp., xxx Ch.a.	xx, x Ranunculus	xxxxx 0-10		120
62	1 H.v.n.	1 H.			xxxxx 0-10	rr	100
64	xxx, xx H.v.n. + T.d.		xxxxx Pers.+Ch.a., xx Sp.+ Fallopia	x Silene	xxxxx 0-20	Halm+rødder+Lyng, rr, T-AMS	200
65	xxx, xx H.v.n. + T.d.		xxxxx Pers.+Ch.a., x Polyg. + R.a.	xx Solanum?	xxxxx 0-5	Halm + rødder + Lyng, rr	30
66	x		x Pers. + Fallopia		xxx 0-5		15
68	x		x Pers. + Ch.		xxxxx 0-10		20
76			x Ch.		xx 0-4	rr	5
77					xxx 0-3		1
78					xx 0-3	Kalkfragm. 0-3 mm	1
83	x H.		x Pers. + Ch.a. + Stellaria media	x Poa	xxxxx 0-10		25
84	xx T d/s		x Pers. + Ch.a.	x Poa+ Trifolium	xxxxx 0-10		40
85	1 T. d/s	1 T.d.+T.s.	x Pers. + Ch.a.	x Poa	xxxxx 0-10		10
86			x Pers. + Ch.a. + R.a.	xx Stellaria gram./palustr.	xxxxx 0-10		5
87			x Pers.		xx 0-5	xxx rød/sort-brændt ler	5
88			xx Stellaria media + x Pers.	x Bromus	xxxxx 0-5	xx rød/sort-brændt ler	5
89			xxxx Stellaria media + xx Ch. a.	xx Poa, x Trifolium	xxxxx 0-10		25
90			xx Stellaria media + Pers.	x Poa	xxxxx 0-10		3
91	x		x Pers.		xxxxx 0-10	sand	5
92			x Pers. + Ch.	x Luzula	xxxxx 0-3		1

Anlæg	Afgrøder	Aksled	Markukrudt	Andre frø	Trækul, mm.	Andet	Vol. ml.
93			x Pers	x Pl.l.	xxxx 0-3		2
94			xx Pers. + Ch.	x	xxxx 0-5		2
95	x		x Pers.		xxxx 0-5	sand	½
96			x Pers.		x 0-3	sand	1/10
97					x 0-3	sand	1/10
117					xx 0-4	rr	5
118	x		xx Pers. + Ch.a.		xx 0-4	rr	5
119	1 T.ae.		xx Pers. + Ch.a.		xx 0-2	(kun <2 mm) rr	5
123					x 0-3	rr	3
141	x		xx Pers. + Ch.a. + Sp., x R.a.	x Stellaria graminea	xx 0-5	rr	20
142	x H.			x	xxxxx 0-5		50
143	1 H.		x Pers. + Ch.a.		xxxx 0-10	papir ³ smulter ³ rr	10